

Данный вопрос не может быть исчерпан одной статьей. Дальнейшего изучения требуют аспекты подготовки концертмейстеров к работе в классе скрипки, выявления педагогических, психологических, исполнительских и художественно-творческих особенностей работы концертмейстера с начинающими скрипачами.

ЛИТЕРАТУРА

1. Лесман И. Очерки по методике обучения игре на скрипке. – М.: Музиз, 1964. – 274 с.
2. Гинзбург Л. О работе над музыкальным произведением. – М.: Музыка, 1981. – 143 с.
3. Родионов К. Начальные уроки игры на скрипке. – М.: Гос. муз. издательство, 1960. – 72 с.
4. Готлиб А. Основы ансамблевой техники. – М.: Музыка, 1971. – 93 с.
5. Урываев С. Заметки о работе концертмейстера-пианиста в ДМШ: (Приложение) / Сост. С.В. Савари. – Харьков, 1993. – Вып. 1. – 62 с.
6. Кубанцева Е. Концертмейстерский класс: Учебное пособие для студентов муз. факультетов пед. вузов. – М.: Академия, 2002. – 192 с.
7. Савари С. Азбука аккомпанемента: Учебное пособие – Донецк: ООО «Юго-Восток, ЛТД», 2005. – 71 с.
8. Шендерович Е. В концертмейстерском классе: Размышления педагога. – М.: Музыка, 1996. – 206 с.

УДК 37.032:[7:246]

РОЗВИТОК КУЛЬТУРИ МИСЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ПРАВОСЛАВНОГО МИСТЕЦТВА В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Рашковська В.І., доцент

Національної академії природоохоронного та курортного будівництва

У статті наводяться напрямки розвитку культури мислення засобами православного мистецтва.

Ключові слова: особистість, виховання, православна культура, культура мислення.

Рашковская В.И. РАЗВИТИЕ КУЛЬТУРЫ МЫШЛЕНИЯ ЛИЧНОСТИ СРЕДСТВАМИ ПРАВОСЛАВНОГО ИСКУССТВА В СОВРЕМЕННОМ ОБРАЗОВАНИИ / Национальная академия природоохранного и курортного строительства, Украина.

В статье приведены пути развития культуры мышления средствами православного искусства.

Ключевые слова: личность, воспитание, православная культура, культура мышления.

Rashkovska V. DEVELOPMENT OF CULTURE OF THINKING OF THE PERSON BY MEANS OF ORTHODOX ART IN MODERN EDUCATION / National academy of natural safety and health resort's building, Ukraine.

In clause the ways of development of culture of thinking by means of orthodox art are given.

Key words: personality, upbringing, orthodox culture, thinking culture.

Зміни в сучасній освіті актуалізують проблему виховання цілісної особистості. Проблема творчого виховання все частіше піднімає проблему “виховання розуму”

молоді. Інтелектуалізація та комп'ютеризація знань студентської молоді, безумовно, необхідні. Проте важливо навчити молодь пов'язувати отримані знання з моральними цінностями. Завдання гуманізації, освіти актуалізує проблему впорядкування раціонально-інформативних знань за моральними законами. В освіті сьогодення часто спостерігається, як “дерево пізнання” затьмарює “дерево життя”, тобто в міру ствердження могутності розуму гальмується духовне життя особистості. У цьому зв'язку задача розвитку культури мислення особистості стає актуальною проблемою педагогіки.

У сучасній педагогічній теорії і практиці цій проблемі відведені дослідження А.В. Вихруща, В.М. Карагодіна, Л.В. Сурової, О.В. Сухомлинської, Т.Д. Тхоржевської та інші. Проте досліджень, присвячених використанню православного мистецтва з метою розвитку культури мислення, практично немає.

Тема статті пов'язана з планом НДР Національної Академії Природоохоронного та Курортного Будівництва за темою “Актуальні проблеми викладання гуманітарних дисциплін у вищому навчальному закладі”.

Мета статті: проаналізувати теоретичні аспекти та навести практичні приклади вдосконалення культури мислення та поглиблення процесу пізнання студентської молоді засобами православного мистецтва.

Поле діяльності людського мислення надзвичайно багатоманітне: прості побутові роздуми та спалахи інтуїції, холодні раціоналістичні судження та духовні пориви, маленькі хитрощі життя та глибокі філософські системи, наукові відкриття та винаходи. Немає жодної області буття, куди б не спробував проникнути і зайнятися рефлексуючою діяльністю розум людської особистості.

Особливу цінність розуму, як домінуючій складовій духовності людини, відводить православ'я. Разом з тим, у православ'ї наголошується, що розум здатний діяти правильно лише тоді, коли ієрархічно ув'язується з духовним досвідом людини. За таких умов процес пізнання здатний “виховувати розум” і збагачувати культуру мислення новими спрямуваннями. Серед них можна виділити такі: символічне, аксіологічне, моральне, естетичне, екологічне і, як підсумок – духовне. Розглянемо деякі аспекти наведених спрямувань.

Символічне спрямування. Відомо, що твори мистецтва ще з Київської Русі, були розраховані не тільки на зорове споглядання, але й на духовне прочитування їх глядачами. Вони адресувалися не лише почуттям, але й розуму, припускали інтелектуальну діяльність, спрямовану на збагнення символу та його духовного смислу. Християнські мислителі усвідомлювали обмеженість сфери раціонального пізнання. Серед них домінувало переконання, що буквально тлумачення мистецтва “нижче божественної гідності”, тому вони вивели гносис на рівень вільної символічної герменевтики. Як тут не згадати слова О. Блока: “Небесное умом не измеримо”.

Патристична спадщина свідчить, що спілкування з символом підносить зір плотських очей до рівня внутрішнього бачення душі. Аналізуючи праці Феоділа Антиохійського (II ст.), В.В. Бичков наводить такі його роздуми: “Ті, хто дивляться плотськими очима, сприймають земні явища життя і досліджують те, що різниться одне від одного: світло і темряву, біле і чорне, потворне і благо образне... Таким же чином ті, хто володіють слухом серця і зором душі, можуть споглядати Істину. Бога бачать ті, у кого відкрите бачення (зір) душі. Всі мають очі, але як би покриті покривалом, і не можуть дивитися на сонце... Для споглядання Істини потрібно очистити бачення душі” [2, 95-96]. Співзвучні патристиці думки наводив вітчизняний мислитель Г.С. Сковорода. Він сприймав Біблію як “символ символів”, що здатний відкрити в людині “другий розум”, відмінний від звичайного розуму. Символи, образи, алегорії Біблії набувають у нього

значення засобів пізнання. На його думку, символи Біблії “... відкривають у нашому грубому практичному розумі другий розум, тонкий, споглядальний, окрилений, який дивиться чистим і світлим оком голубиці. Біблія тому і є вічно зеленим плодоносним деревом, і плоди цього дерева – потаємно утворюють символи” [8, 245-246].

Православна культура, використовуючи символічний метод, опирається не просто на алегорію, а на духовний символ, що сповідає присутність таємниці у мистецьких здобутках. Мистецтво перших християн відкривало цю таємницю й одночасно приховувало її від чужих очей у художній символіці. Крім того, на мові символів і “подобій” легше втілити високу істину, ніж у поняттях людського ratio – розуму. Тому християни кодували істину символами. Так, у катакомбах зустрічаємо багато символічних зображень Христа у вигляді риби, “агнеця”, виноградної лози та інші. Риба була образом Христа, котрий охрещує водою і дає “плоть свою в сніде”, тобто була символом таїнства хрещення і причастя. Часто Спаситель зображався під виглядом “агнца”. Цей символічний образ запозичений з Ветхого Завіту, коли святий Іоанн Хреститель назвав Христа Агнцем Божим, “вземлющим” гріхи світу [2].

Опрацьовуючи спадщину Оригена (II-III ст.), Й. Меєндорф подає цікаве символічне бачення ним Священного Писання. Апологет порівнював Писання з мигдалем. Гірка шкірка мигдалю – вбиваюча буква, яку варто відкинути, це – перший лик Писання, його буквальний зміст, який достатньо гіркий. Він передбачає обрізання плоті, розпорядження про жертвоприношення і представляє собою все те, що означає “вбиваючу букву”. Тому його варто відкинути, як гірку шкірку мигдалю [6, 261].

Захисна шкаралупа – це моральне вчення, яке спрямовує до очищаючої аскети, як необхідної умови духовного заглиблення. Це – обов’язок володіти собою, який вкрай важливий для захисту внутрішнього світу особистості. Однак усе це має бути зламаним і лише тоді проявляться приховані під оболонками таїнства Премудрості та Духовного Відання. Так досягається духовне зерно, котре представляє цінність і живить душу таїнствами духовної Премудрості [6].

За допомогою символічного мислення виховується справжня сила міркування. І.О. Ільїн писав: “Виховання сили міркування являється суттю освіти інтелекту. “Освічений” – це не багатознайка чи всезнайка: завантаження чи перевантаження пам’яті не робить дух людини зрілим. “Багато знань розуму не навчає”, – говорив Геракліт. Істинно освічений інтелект не є щось типу Британської енциклопедії чи канонічного архівного каталогу Великих Моголів. Освічений інтелект – це зрілість судження і сила судження. Йому чуже авторитарне мислення тому, що він живе самостійним, творчим спілкуванням з предметом, котрий має пізнавати. Саме тому освіта є перш за все виховання до самостійного споглядання, мислення і дослідження” [3, 425].

Отже, культура мислення особистості повинна включати оперування символами, що дає змогу розширити семантичне поле.

Аксіологічне спрямування. Аксіологічна глибина православної мистецької спадщини є переконливим доказом необхідності залучення її здобутків у сучасну педагогіку. Православну аксіологію можна збагнути лише за умови володіння символічним мисленням, яке покликане пізнати духовну таємницю, приховану в мистецьких формах.

Мистецтво, що містить духовну таємницю, П.О. Сорокін називав “ідеаціональним”. Він наполягав, що головною його формою повинен бути тільки символ: “... його стиль є і повинен бути символічним. Це не більш, ніж видимий або почуттєвий знак невидимого або понад чуттєвого світу цінностей. Оскільки Бог і понад чуттєві явища не мають ніякої матеріальної форми, їх не можна збагнути або зобразити натуралістично, зрозуміло для наших органів почуттів, вони можуть бути означені лише символічно. Звідси – трансцендентальний символізм ідеаціонального мистецтва. Знаки голуба,

якоря, оливкової гілки в ранніх християнських катакомбах були всього лише символами цінностей невидимого світу Бога, на відміну від голуба або оливкової гілки реального світу. Цілковито занурене у вічний понад чуттєвий світ, таке мистецтво статичне за своїм характером і за своєю приналежністю до освячених, ієратичних форм традиції. Воно є цілком інтровертивним, без всяких почуттєвих прикрас, пишності і нарочитості. Однак, воно передбачає велич духовності... Його значення не в зовнішньому прояві, а у внутрішніх цінностях, які воно символізує” [9, 436].

Цінності, які створює людина своєю творчістю, дієві лише коли сприяють духовному зростанню особистості. Православне мистецтво дає усвідомлення мети життя, необхідності вдосконалення внутрішнього світу та розвитку духовності особистості. Так, фресковий розпис православного храму намагається залучити людину до Біблійних цінностей.

Фрескам притаманний особливий просторовий ефект, який включає споглядальника в художнє поле. Релігійний живопис стає не окрасою подій Біблії, а засобом введення особистості у духовний світ, недосяжний фізичному зору. Фреска надає можливості жити духовним життям, допомагає долати не тільки простір, але й час, робить кожного споглядальника свідком та співучасником Священної Історії. Людина відчуває особисту причетність до зображуваних подій і цінностей, усвідомлює необхідність залучення до них шляхом особистого духовного росту.

Ідея духовного зростання особистості часто символізується зображенням гори. Аналізуючи спадщину Філона Олександрійського (II ст.), Й. Мейендорф пише, що Філон використовував образ Мойсея, який сходить на гору, як прототип душі, яка прагне до неба. Згодом, за Філоном, Ориген (II-III ст.) користувався образом сходження Мойсея на гору Синай, як алегорією потаємного сходження душі до Бога – образ, яким потім користувався Григорій Ніський (III-IV ст.). Цій темі присвячені коментарі та повчання на “Пісню пісень”, у якій шлюбний союз двох закоханих описується як алегорія містичного союзу між душею та Богом [6, 104].

Ще глибше символіка духовного зростання особистості передається з допомогою ікони. Із цією метою іконопис подає ієрархію цінностей, так звані “аксіологічні сходи”. Із метою художнього втілення цієї думки, гори на іконах мають “лещадки” – свого роду стилізовані сходишки, завдяки яким гора набуває змісту ступенів духовного підйому особистості.

“Лествиця духу” має певну послідовність сходинок – видимих та невидимих, і кожна з них значуща на шляху внутрішнього, духовного зростання особистості. Аксіологія православного мистецтва засвідчує, що внутрішні цінності є більш вагомими, ніж зовнішні. Тому таким значущим стає необхідність внутрішнього, духовного росту. Цю ж думку підкреслює православне зодчество. У православному храмі домінанта відводиться інтер’єру храму, якому підпорядкований екстер’єр фасаду.

Отже, спілкування з православним мистецтвом дасть можливість набути навички сприйняття православної аксіології, сформувати систему внутрішніх цінностей, яка ляже в основу життя та фахівської діяльності.

Моральне спрямування розглянемо на прикладі морального осмислення історії, яке сприяє розвитку культури **мислення** у напрямку патріотичного виховання. Давньоруський іконопис за допомогою художніх методів поєднує минуле з сьогоденням, подаючи духовно-педагогічний аспект “читання” часу та “зв’язку часів” засобами живопису. Оволодіння таким “читанням” сприяє вихованню морального сприйняття національної та християнської історії, що є надійним засобом морального розвитку особистості та вдосконалення культури мислення.

Наведений підхід допомагає вирішити проблему виховання морального осмислення історії, яка актуальна в сьогоденні. Достатнього згадати загальновідомий приклад неповаги до батька, який наводиться в біблійній історії про Хама, сина Ноя. Хам, побачивши оголеного сплячого батька, не лише не прикрив його, а розповів братам, насміхаючись з батька. Із тих пір з його ім'ям пов'язане слово хамство. Цей біблійний мотив перегукується з віршем Л. Костенко, написаним за мотивами 16-го псалма.

Єдиний Боже! Все обсіли хами.

Веди мене шляхетними шляхами.

І не віддай цим людям на поталу, –

вони вже іншу віру напихали.

Одплач в мені, одплач і одболи –

Вони ж моїми друзями були! [4, 97].

Л. Костенко звертається з прохання: “Веди мене шляхетними шляхами”, мінаючи псевдодрузів (“вони ж моїми друзями були”).

Отже, нинішній освіті доцільно відвести належну увагу православному мистецтву, де простежуються цілісність у часі (зв'язок часів), що дасть змогу правильно усвідомити своє місце в історії та культурі.

Естетичне спрямування. Естетичний принцип відігравав важливу роль у становленні художньої православної антропології. Він ґрунтувався на християнській концепції творіння світу. Древній біблійний мотив творіння світу став стрижнем поза естетичного відношення до світу. Бог уявлявся християнським мислителям художником, який творить світ як величезний твір мистецтва. На цьому головному постулаті базувалася вся система естетики православ'я [2, 190].

Серед естетичних характеристик православного мистецтва домінуюче значення відводиться світлу. Невипадково естетику Православ'я називають “естетикою перетворення”, “естетикою світла” [2]. В основі православного розуміння світла, просвітлення (від слова “світло”) лежить уявлення про нестворене Світло. Іконічне просвітництво – це ви-світ-лення, про-світ-лення духовним світлом внутрішньої сутності людини. Слова просвіта, навчання (образование) походять від “образ” і “світло”. Протилежністю освіті (знанням) служить не слово “незнання”, а слово “безобразіє”, тобто втрата образу, без-структурність, хаотичність. Антиподом слова “освіта” є морок, затемнення, втрата орієнтирів. Тому так важливо, щоб мистецтво несло знання та світло в душу особистості. У цьому зв'язку, Сірін (IV ст.) писав: “Душа – ти дочка світла, тому уникай темряви” [7, 375].

Всі іконописні зображення Бога також сповнені світла. Починаючи з V ст., Бога Отця зображували, згідно з видінням Даниїла [7, 9], у вигляді бадьорого старця, в сяючій ризі, як йдеться в Біблії, – “одягнутим світлом як ризою”. Крім того, він зображується з трикутником в знак того, що він є першою іпостасю Трійці, началом Сина і Святого Духу. Часто на іконах пишеться зіркоподібне, восьмиконечне (символ всесвіту) сяння навколо голови.

Зрозумівши символічне “прочитування” світла, можна навчитися “читати” символічні зображення Нового та Ветхого Завітів, вдосконалюючи культуру мислення. Так, покривало на голові фігури ангела з Ветхого Завіту нагадує те покривало, яке носив Мойсей, щоб приховати яскраве духовне сяння свого обличчя. Наведений зміст на іконах символізує покривало на очах окремих людей чи цілого народу, які не розуміють ветхозавітних пророцтв і прообразів Христа [Рим. 2, 8; Кор. 3, 13-15].

У поемі “Мойсей” І.Я. Франко поетично втілив цю думку:

Сорок літ говорив їм пророк

Так велично та гарно

Про обіцяну ту вітчизну,

І все пусто та марно [10, 35].

Проте І.Я. Франко сподівався, що наступить час осяяння і для нашого народу:

Та прийде час, і ти огнистим видом

Засяєш у народів вольнім колі [10, 35].

Отже, естетичні проблеми, що визрівали й осмислювались віками, повинні допомогти молоді збагнути духовну красу світу, набути цілісної мудрості світорозуміння.

Екологічне спрямування тісно пов'язане з естетичним. Ми звикли до виразів “людина і природа”, “взаємини людини і природи”, тобто самою постановкою проблеми, ми розділяємо себе з природою. Однак людина єдина з природою, і відчужене та споживацьке ставлення до природи є неправомірним.

У наш час розвиток технологічної цивілізації радикально змінив життя людства. Ритм праці, стиль життя все більше підпорядковуються техніці, буття стає стандартизованим, технологічна цивілізація адсорбує людину. У пошуках шляхів виходу з екологічної кризи варто звернутися до традиційних цінностей минулого. У часи екологічних криз знову актуальним стає осмислення глибин християнського світогляду та антропології. Сучасним екологам варто подбати не лише про складання ґрунтових, лісних, біоекологічних кадастрів. Таке вивчення природи не охоплює всього спектра проблем. Воно позаісторичне, оскільки не містить головного кадастру – кадастру духовних ідей та етичних норм – “екологічного імперативу”, який винесений за дужки екологічної думки.

“Екологічний імператив” тісно пов'язаний з “духовним імперативом” особистості. Православна естетична антропологія наполягає, що лише екологічне, “софійне” ставлення до землі здатне відродити місіонерську роль людини стосовно навколишнього світу. Невичерпний педагогічний матеріал у цьому плані дають багатства давньоруської культури.

Так, давньому русичу завжди було притаманне аксіологічне ставлення до природи, яке стало сутнісною рисою української етнонаціональної ментальності. Одним із напрямків такої ментальності є принцип формування “пейзажного мислення”. Формула “пейзажного мислення” в Давній Русі орієнтувала на синтез, на сприйняття світу як єдиного гармонійного цілого, яке не можна руйнувати. Природа сприймалась як єдиний одухотворений організм, одухотворений не зовнішніми, а внутрішніми зв'язками, порушення яких є згубним як для природи, так і для людини.

В основі такого мислення лежить християнське світорозуміння. За ним людина була створена Творцем як вершина видимого світу, яка іменується “прикраса світу”, “світ краси”, “прикраса краси”. Із гріхопадінням людина втратила цю красу. Із православної точки зору, вигнання з раю – це образ втраченої краси, роз'єднання краси й істини. Проте душа людини потребує краси та істини, оскільки вона первісно причетна до них. Цей стан добре описав М.Ю. Лермонтов:

Душа поселилась в твореньє земном,

Но чужд ей был мир... об одном

Она все мечтала, о звуках святых,

Не помня значения их...

И долго на свете томилась она,

Желанием чудным полна;

*И звуков небес заменить не могли
Ей скучные песни земли* [5, 214].

Людина принесла у світ спотворення себе, порушення ієрархії буття, спотворення своєї духовної ролі стосовно навколишнього світу. Їй належить знову стати “красою світу”. Тому весь пафос християнського мистецтва спрямовується на реалізацію цієї мети, оскільки вона покликана стати провідником краси на все довкілля. Так, ікона закликає особистість до втілення “софійного” замислу світу. Саме мудре творіння світу привело до краси, і “мудра краса” набуває статусу “істинної краси”, певної цілісності буття [1, 193].

Отже, з православної точки зору, світ – це не лише помешкання, “дім”, у якому живе людина. Світ – це “лествиця Іакова”, що веде на небо, і людина покликана піднятися по ній. Патристика свідчить, що Бог створив світ як поему, як книгу, котра написана для людини, а не для її самоствердження. І лише відновивши істинні цінності всередині себе, людина здатна буде відновити їх назовні і “творити” оточуючий світ, не порушуючи його гармонії, цілісності та краси.

Духовне спрямування. Усі розглянуті шляхи розвитку культури мислення можливі за умови здійснення такого творчого акту споглядання, що вимагає духовності людини. Тому на Русі вважалося, що людина здатна сприймати гармонію і красу зовнішнього світу лише тоді, коли впорядкувала свої почуття та емоції.

Відомий філософ і богослов Г. Флоровський теж писав, що душі людській притаманний “рух до краси невидимої”. У людини є сила духовного сприйняття, “духовна і не уречевлена сила”. Той, хто очистить свою душу, той зможе побачити істину і здійснити творчий акт відновлення краси світу [4, 129].

Патристична спадщина свідчить, що “скарби премудрості і відання” досягаються не гнозисом холодного розуму, а розумом, що стоїть у серці, сердечним центром. Старці на Русі навчали, що для духовного сприйняття краси потрібно “розумом в серці стояти”, тоді і культура мислення буде на належному рівні. Сучасній педагогіці варто замислитись над відродженням такого мудрого світорозуміння, котре раніше називалося “знанням серця” і вважалося невід’ємним багатством людини.

Підсумовуючи викладене, можна констатувати таке:

1. Православне мистецтво належить до дієвих педагогічних засобів розвитку культури мислення особистості. Спілкування з ним сприяє активізації невербальних способів отримання знань, формуванню і розвитку творчих здібностей.
2. Символічне читання мистецьких творів православ'я надає можливості: пізнання духовного світу наших предків; усвідомлення спадкоємності історичних традицій; збагнення світоглядної мистецької цілісності цінностей у часі; залучення до джерел моральності свого народу; вміння вибудувати ієрархію цінностей; зробити правильний моральний вибір.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бычков В.В. Русская средневековая эстетика XI-XVII века. – М.: Мысль, 1995. – 637 с.
2. Бычков В.В. AESTHETICA PATRUM. Эстетика Отцов Церкви. Апологеты. Блаженный Августин – М.: Ладомир, 1995. – 593 с.
3. Ильин И.А. Путь к очевидности. – М.: Республика, 1993. – 431 с.
4. Костенко Л. Выбранные. – К.: Український письменник, 1999. – 157 с.
5. Лермонтов М. Ю. Избранные сочинения. – М.: Худож. лит., 1983. – 831 с.

6. Мейендорф Иоанн, протоиерей. Введение в святоотеческое богословие. Конспекты лекций. – Нью-Йорк: R.V.R., 1989. – 360 с.
7. Сирин Исаак. Азбука духовная. – Полтава: Спасо-Преображенский Мгарский монастырь, 1999. – 431 с.
8. Сковорода Григорій. Пізнай в собі людину / Під ред. М. Кашуба, В. Войтович. – Львів: Світ, 1995. – 528 с.
9. Сорокин П.А. Человек. Цивилизация. Общество: Пер. с англ. – М.: Политиздат, 1992. – 543 с.
10. Франко І.Я. Вибране. – К.: Художня література, 1954. – 399 с.

УДК 378.147: 801.3:82] – 057.875 – 054.6

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННЫХ СТУДЕНТОВ ЧТЕНИЮ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

Сеник Л.Н., к. пед. н., доцент

Запорожский государственный медицинский университет

Статья посвящена вопросам работы с лексикой. Рассмотрены группы лексики, несущей национально-культурное содержание, предложены приемы предтекстовой работы.

Ключевые слова: обучение чтению, лексика, национально-культурный компонент семантики, умения чтения, система работы.

Сеник Л.М. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ЧИТАННЯ ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ / Запорізький державний медичний університет, Україна.

Стаття присвячена питанням роботи з лексикою. Розглянуті групи лексики національно-культурного змісту, запропоновані прийоми передтекстової роботи.

Ключові слова: навчання читання, лексика, національно-культурний компонент семантики, навички читання, система роботи.

Senik L.N. THE ACTUAL PROBLEMS OF THE FOREIGN STUDENTS TEACHING OF READING THE BELLES-LETTRES / Zaporozhye State Medical University, Ukraine.

The article is devoted to the problems of work with vocabulary. The groups of words, which carried national and cultural content, are examined and methods of pre-textual work are proposed.

Key words: the teaching of reading, vocabulary, national and cultural component of semantics, skills of reading, system of work

В процессе изучения русского (украинского) языка как иностранного и знакомства с жизнью нового социума роль художественной литературы как неотъемлемой части духовной культуры нации, нравственно-эстетических установок носителей языка трудно переоценить. Спектр целей обращения к художественным текстам на языковых занятиях в нефилологической иностранной аудитории довольно широк. Действительно, с помощью художественной литературы преподаватели стремятся познакомить учащихся с литературой, культурой, историей, традициями страны изучаемого языка; развивать познавательную активность студентов; формировать языковую и коммуникативную компетенцию. Последние годы характеризуются также активным интересом к развитию индивидуальности каждого учащегося в диалоге двух культур – родной и иностранной. Целью обучения иностранному языку и, в частности, целью изучения художественной литературы ставится развитие “межкультурной” личности, синтезирующей в своем мироощущении, поведении элементы родной и чужой культур.